

Ročník II.

V Praze, dne 14 března 1936.

Číslo: 7-8.

Práce

80 let oslavitelké ukrajinské veřejné a kulturně-ovětové pracovnice S. F. Russcovové.

Dne 3 března 1936 došla se osamělostin Sofie Fedorovna Russcova, profesorka Ukrajinského Vysokého Pedagogického Institutu Drahomanova v Praze. S. Russcovová jest významnou ukrajinskou veřejnou a pedagogickou pracovnící, známou publicistkou, neustavnou bojovnicí za práva ženy a lidstva. S. F. Russcovová je dcera Švéda a Francouzky. Provádala se za Ukrajince O. O. Russcova a jako u bibličky Ruth - Ukrajina stala se jí novou vlastí a ukrajinský národ stl se její láskou, jemu věnovala celý svůj život, talent, rozum i srdce. Ukrajinský národ je hrdy na to, že má ve svých řadách ženu takové občanské hodnoty a historického významu, jako je S. Russcovová. Ona stala se velikou ženou Ukrajiny v době jejího národnostního obrození. V době obnovení ukrajinského státu byla S. Russcovová členkou prvního ukrajinského parlamentu - Ukrajinské Centrální Rady. V ministerstvu osvěty působila jako sekční šef doškolního a mimoškolního vzdělání. Později, v letech 1919-1920 byla docentkou pedagogiky Ukrajinské Univerzity v Kameně Podolském. V emigraci, od roku 1923, jest profesorkou pedagogiky na Vysokém Pedagogickém Ústavu Drahomanova v Praze. V roce 1924, byla zvolena členkou Ukrajinského Sociologického Ústavu v Praze. R. 1929 a příležitosti oslavy jí 50-ti leté literárně-vědecké a veřejné činnosti jako průkopnice ukrajinského obrození a kulturního vyvoje, byla jmenována Vědeckou Račou Soc. Ústavu doktorem sociologie honoris causa. Nehledíc na svůj vysoký věk pokračuje S. Russcovová vedle práce vědecké a profesorské s četnyhodnou vytrvalostí a zanížením ve své veřejné práci jako předsedkyně Ukrajinské Národní Ženské Rady a Národní Ukrajinské Rady, koná přednášky a zsetupuje ukrajinské ženy na mezinárodních sjezdech: Conseil International des Femmes /v Haagu, Kopenhagenu, Římě/, na pedagogických kongresech /v Heidelbergu, Praze, Ženevě/, a ukrajinských ženských sjezdech a konferencích. Nejen mezi Ukrajinci, ale i u jiných národů získala si S. Russcovová popularitu a lásku. O její 75-letém jubileu dr. B. Ulanov, blahopřeje jí jménem kalmyckého národa mezi jiným pravil: "V hlavním městě Monholské Republiky pracuje náš vědec, přítel a soudruh Cyben Zamcsereno a ve svém dopise ke mně prosí, abych vyřídil pozdravy naší drahé babičce... Šedé dobré, idealistické národní ideje, jež nemohly ještě vtělití se v pevné formy, díky šťastnému setkání a spolupráci se Sofií Russcovovou, našly patričnou formu a ustálený směr. V Oficerské ulici v Petrohradě byli jsme srdečně vítáni a v letech 1907-08-09 nacházeli jsme tam jednotící prostředí s mluvčími běloruské, lotyšské, litevské, estonské, tatarské, armenské, lezginské, baškirské, aortské, jakutské, burjatské a kalmycké studující mládeže... My - bývalí studenti mongoloko-tureckých národů, kteří jsme tehdy tak milovali a otíli Sofii Russcovovou, milujeme a otíme jí dodnes..."

Své 80-ti leté jubileum prožívá S. Russcovová v Praze. Praha vůbec hraje v její životě významnou úlohu. Po své svatbě s O. O. Russcovem - ihned odjela do Prahy, kde strávila skorem celó dva roky /1874-1876/, vydáváním plného "Kobzerje" T. H. Ševčenka, která-to práce byla velmi aktuální, neboť hrozilo zničení všech rukopisů básní v Rusku zakázaných a tak významných pro pochopení tvorby velkého ukrajinského básníka. Vedle toho prof. O. O. Russcov pracoval na disertaci o Janu Žižkovi a nikde nemohl nalézti více materiálu než v Praze. Na pražském hřbitově jest pohřbeno též první dítě S. Russcovové. Ze svého pobytu v Praze v letech 1874-76, jak píše S. Russcovová ve svých Pamětech, rozhodla se s manželem "vykonatí menší exkursi do Krkonoš - ohtělo se seznámiti s národem,

jehož inteligence zaujala tak přátelské stanovisko k naší /ukrajinské/ věci a vedle tak úporný boj za národní svobodu svého národa že nám Ukrajinocům, bylo by třeba se od nich učit. Rozkošná příroda Čech nás uchvátila; náš obdiv byl zvýšen těmi českými školami, které se nám podařilo vidět v nejzastřešenějších zákoutích horeckých vesniček - byly nejlepšími svědectvím, že úsilí národních bojovníků již tenkrát vítězilo nad německým útlakem a šifilo vzdělání mezi českým lidem..." Po svém návratu na Ukrajinu S. Russcová vždy poukazyvala na české osvobozenecké snahy jako na příklad pro Ukrajince. A v době revoluce, kdy Ukrajina počala svůj nesevřelý státní život, vydala S. P. Russcová r. 1917 knihu: "Československo a jeho národní obrození".

Z p o s l e d n í c h d n ů .

=== 6 března t.r. konala se slavnostní schůze ukrajinského spolku "Jednist' " v Praze k uctění Presidents-Osvoboditele T.G. Masaryka u příležitosti jeho 86. narozenin.

=== Dne 7. III. t.r. Ukrajinský Komitét v Československu zároveň s jinými ukrajinskými organizacemi pořádal Slavnostní Akademii u příležitosti narozenin p. Presidente-Osvoboditele T.G. Masaryka. Přednášel prof. S. Soluchyn a prof. N. Hryhorijiv.

=== 14. III. t.r. Ukrajinský Spolek v Praze pořádá Sokolskou Akademii v tělocvičně Sokola v Praze - Smíchov, Krekova 8. Začátek o 20 $\frac{1}{2}$ h.

=== 15. III. t.r. o 14 hod. Ukrajinské Ženská Národní Reda pořádá v místnostech "U Váslavských lázní" /Praha II, Ditrichova/ dětský večer T. Ševčenko.

=== V Lucku na Volyni byl ukončen proces s 24 členy komunistické strany Západní Ukrajiny. Ze organizaci stávek školních dětí a ze skel proti placení daní byl odsouzen jeden obžalovaný k 10 letům kázně, dva po 9 letech, jeden po 7 letech, ostatní ke dvěma až čtyřem letům vězení.

=== Před porotou v Stryju /Halič/ byl zahájen 24. února t.r. velký proces proti mladým rolníkům. Na levici obžalovaných ocitlo se 26 mladíků, jimž státní žalobce klade za vinu, že jsou členy OUN /Organisace Ukrajinských Nacionalistů/.

=== Příčiněním Ženské Sekce při filialce "Bilskoho Hospodárje" v Lucku /na Volyni/ konala se ve dnech 15. ledna-15 února t.r. výstava ukrajinských národních výrobků z plátna a všívek.

=== Ve Varšavě konala se konference komise pro překlad Písma sv. a církevních knih do ukrajinštiny. Na konferenci byly schváleny překlady bohoslužebních knih, jichž bude možno používat při bohoslužbách.

=== Spolek ukrajinských bibliofilů ve Lvově konal svoji řádnou valnou hromadu.

=== Ukrajinská Parlamentní Representace v polském Sejmu oznámila návrh zákona o změně zákona St. Grebského o utrakvesci v ukrajinském školství.

=== Hlavní Reda Ukrajinského Katolického Svezu ve Lvově založila literární premie za nejlepší díla v r. 1936. Jury budo bráti ohled pouze na takové spisy ve kterých nebude protikřesťanských tendencí.

=== Dne 15. března t. r. koná se v Moskvě první výstava ukrajinského plastického umění.

=== Svez ukrajinských organizací v New-Yorku vydal v anglickém překladu řadu studií různých autorů o ukrajinských dějinách, kultuře a literatuře pod názvem "Duch Ukrajiny".

Věřejná diskuse ve Lvově na thema Ukrajinsko-polský styky. 29. II. 1936

----- na popud
polských skupin mládeže "Bunt Młodych" a "Myśli Młodzieżowe" konala se veřejná diskuse s referáty dvou mladých polských publicistů z Veršvy M. Pruszyńskiego a M. A. Bochenského o ukrajinských otázkách. Bochenský mezi jiným ve svém referátu prohlásil: Polsku hrozí nebezpečí německo-sovětské koalice. Z těchto dvou sil - Německo, jako stát s hlediska národnostního jednotný, nemůže být polkádáno ze stát, který se zhroutí. Ale SSSR s 50% ménšin, složených z národů s tendencemi seperatistickými. A rozdělení Ruska na národnostní státy jest jedinou chancí, že s ním může Polsko při tekovém složení sil počítet. V okamžiku kdy se zhroutí SSSR - nad Dněprem probudí se k životu ukrajinský stát. V zájmu Polska bude, aby tento stát byl silný a aby s ním byly přátelské styky. Pouze tenkrát bude Polsko schopno likvidovati jedno z nebezpečí, protože tehdy bude-li Ukrajina hrází proti Rusku, bude Polsko mocí vzdorovati nebezpečí německému..." Se strany ukrajinské ujal se slove v diskusi mimo jiné též Z. Pelonský, redaktor ukr. časopisu "Śluchy Naciji". Zmínil se o soudových ukrajinsko-polských problémech, pravil, "že je to poslední pokus o dorozumění mezi oběma národy, které již staletí vedou zdoluhavý, permanentní boj na společně osídleném území. Ani jedno, ani druhé strana nemíní se ve svých nárocích zkracovati. Právě teď, dle názoru mluvícího, jest vhodná doba, aby obe tyto národy našly společnou řeč před tváří společného nepřítele. Tímto nepřítelem jest pro Ukrajince - Moskva, pro Poláky - Německo, v jehož přátelství k Poleku řečník nověří.

Knihy o ukrajinské otázce:

"L'Art" Revue de L'Art Ukrainienne.
Lwow. 1936.

Table des matières: Vladimir Sitchynsky: Les gravures de Nicolas Batowytch. Michel Dragon: Openes Slastion. Vladimir Sitchynsky: Michel Hrouchewsky. Edgard Leonard: Les maîtres de l'impressionisme. Michel Ostrowerchs: Titien, Vladimir Lesowsky: Sgraffito dans l'architecture moderne. Otto Graf: Les moulers de Leuch hommer.
Chronique d'art.

U m r t í.

LJUBOV ŠELUCHINOVÁ ochot'universitního profesora skonala ve čtvrtek dne 12. března t. r. ve věku 67 roků. Pohřeb koná se v sobotu dne 14. března 1936 o 3 hod. odpol.

Rozmnožováno na stroji "Rotary Duplikator"
Praha I. Bertolomějská 14/IV. p. 85.